

A NÁZÁRETI ÁCSOK

„Látom a Tibériás fürdőibe igyekvő gazdag hölgyek egyikének kocsisát, amint megáll a beteg ács háza előtt, hogy kijavíttassa kocsiját. Jézus maga vállalja a munkát s kiveszi a szerzsámot apja kezéből!”

Claudel: Levél Szent Józsefről.

Názáret kis falu, őrsége pusztán három ember,
havonta szokták őket váltani,
napestig árnyékban hevernek, este kockáznak egy kicsit,
korán lefekszenek, jól fejükre húzzák a takarót,
errefelé vacogtatók az éjszakák,
rendbontás nem fordul elő, jámbor nép lakik itt,
földművelők és pásztorok,
egy-két kereskedő,
történni nem szokott különleges dolog, s a hír elfárad, mire ideér.
Szép, csöndes élet ez, és hetekig beszélnek róla esténként a kútnál,
ha minden szentidőben egyszer díszesebb
kocsi döcög át a falun,
párnák közt ékszeres hölgy, félrehajtja fátylaít,
szép arcán fájdalom vonaglik át, mikor kátyúba döccen a kerék,
s a nagyszájú kocsis hetykén leszól a ház előtt bámészkodókhoz:
„Parasztok, jófelé megyünk-e
Tibériás fürdőihez?”

„Már az ilyen kényes dámának úgyszincs
egyéb dolga, mint a betegség,
amíg mi itt”... — s elnézik vánnyadt asszonyuk
rongyait a keserű férfiak:
csontuk szinte átszúr a rongyokon, mint egy nyavalyás kancu
bőrén! —
szimatolják az ámbraillatot, amely a selyem fátylak közül árad,
köpnek a porba egy keserveset,
kérges lábukkal szégyenkezve nyomban eltáposzák,
s bólongatnak, hogy jófelé s csak arra tovább egyenest,
aztán ott túl a kaptatón majd jobbra tér az út;
s már mind egymás szavába vágnak, egymás szájából tépnék ki
a szót;
s este, ha vízért megy, a kútnál
„láttad — szikrázik egy-egy Sára vagy Szalóme — láttad a
hitvány naplopót,
kigúvadt a szeme, olyan mohón bámulta azt a szajhát,
de bezzeg énám”... — és legyint, minék újrázza el, közös sor ez,
mindenki tudja,
lenyeli könnyeit s a két vödörrel
indul hazafelé, mert éhen bög a hat vagy nyolc gyerek.

Názáret kis falu, és így megy itt az élet.

De most aztán lehet beszélni róla, s nem egy vagy két napig!
Mint Belzebúb hada, pucér purdék futnak az utcán,

nagyobb port vernek, mint a nyáj,
az őrök előtt nagy csődület, nem mindennap esik ilyesmi,
a katona üvölt, dühös, mert déli álmában zavarták,
az öszvérek fölött bögölyfelhők köröznek,
„hé, hol a tolmács?!“
az olajfák alatt alszik szegény, ki hallott már ilyet, délben utazni,
még az oktalan barom is árnyékba húzódik ilyenkor;
jön már a nyomorult, dörgöli a szemét, egyre álmat lát, azt hiszi;
no mindegy, végre értjük egymást;
ácsmester? — hogyne volna itt, furcsa ember ugyan, de úgy
mondják, ügyeskezü,
takaros fia van, a mesterséghez az is ért,
tizedik ház ide; a katona vállatvon, visszamegy a házba;
elindul a kocsis megrokkant, kalapáló tengelyével,
a gyerekek utána,
s elöl, az öszvérek előtt a tolmács,
fontoskodón, méltóságteljesen,
miként jelentős tényezőkhöz illik.

József, az ács öreg és beteges már. Nézi a tengelyt, hunyorog;
fölegyenesezik, kissé széttárja a kezét,
mint aki keres valamit,
korlátot a kitáguló világban,
amiben megfogyózzék,
mint aki szédül;

József, az ács öreg és beteges már, ha lehajol, fejébe megy a vér,
keze is reszket olykor, szeme se biztos,
„hagyja lelkem, nem magának való már,
keressenek másutt maguknak ácsot,
Kánában, Endorban, mit tudom én“ —
de József csak matat a padkán, szerszámokat keres,
a názáreti ács nem hagy cserben soha senkit a bajban,
lehajol, dűnnyög, méreget; a kocsis tekintély okából,
(mert jó ember ugyan, de urak kocsisa és tudja, hogy kell bánni a
szegénnyel

s az éhenkórász mesteremberekkel),
„no vénség!“ — kezdené, s torkán akad a szó: ott áll az ajtóban az
asszony

azzal a valószínűtlenül kék szemével;
jobb lesz hallgatni hát, morogva lenyeli a többi
s nézi a szöszmötölő öreget,
estig se lesz meg, no de hagyjuk;
az úrnő szól a baldachin alól: úgy tesz, mintha nem hallaná.
ne parancsolgassanak itt neki,
ha egyszer eltörött, hát eltörött,
ez a bognárok dolga már,
igaza van, ha piszmog,
bezzeg szegény öregnek gyógyfürdőre nem telik,
örül hogy él; —
vereiték gyöngyözik a homlokán,
s milyen nehéz lett ez a kalapács,
letenné szívesen, de hát a kötelesség és a becsület, s azt a szegényt

asszonyt a függönyök mögött zsába kinozza tán s igen kívánja
már a fürdőt,
mit számít egy kis szédülés ilyenkor
s a térdünk körül az a zsibbadás, hogy úgy érezzük, nem tudunk
fömlálni többé; —

de lám csak, egy fiú jön ott, egy köteg síma deszkát hoz a vállán,
szép szőke haja van, széles vállát csigásan beborítja,
„engedd, apám“ — és peng a deszka lenn a földön s pattog a
tengelyen a kalapács —
s a kocsis még ilyen gyönyörű tengelyt sose látott,
az öszvérek soha szérún még ilyen jóízűt nem legeltek,
az úrnő széjjelhúzza függönyét, kitekint; honnét ez a hang,
és lehunyja szemét, hogy el ne szálljon
szívéről ez a béke;

s ahogy az útról még egyszer visszanéz, ott látja őket a műhely
előtt,
az asszonyt és az ácsokat,
dombra kapaszkodik az udvaruk,
s most látja csak:
a mező telisteli liliommal.

Rónay György

TALÁLKOZÁSOK

Irta Bohuniczky Szefi

Annával hangverseny szünetjében akadunk egymásra. Régen találkoztunk, örömünk mégis elsősorban a pompásan játszott szonátáknak szólt. Összevillanó mosolyunkkal könnyítettünk belső feszültségünkön, egyben hitelesebbé, fontosabbá tettük az élményt. Integgettünk, tolakodtunk a sűrű emberáradatban. — Régen voltál közöttünk — mondtam. Beszélgetés közben eszembe jutott közös barátnőnk, Kelemenné: mennyire fájlalja, találgatja titokzatos eltűnését.

— Legalább telefonon hívd fel Rózsát. Lehet.

— Most már azt hiszem, meg is teszem — nyugtatott meg.

Kérdő tekintetemre gyorsan felelt:

— Semmi egyéb nem történt, dolgoztam. Igazán semmi...

Utolsó szavait halkította, ahogy nehéz gondolatainkat szoktuk, ha nem merjük végig vinni és elhessentjük. Gyorsan, mintegy összebeszélve megint a muzsikáról beszéltünk. Csengettek, szétváltunk. A hangverseny végén várt rám a kijáratnál.

— Furcsa dolog, hogy éppen ma találkoztunk. Ma lett teljesen kész a szobrom.